

T. C. Resmi Gazete

Başbakanlık
Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğüne Yayınlanır

Kuruluşu : 7 Ekim 1920

12 Kasım 1994
CUMARTESİ

Sayı : 22109

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 94/6161

28/9/1992 tarihinde Pekin'de imzalanan ve 27/9/1994 tarihli ve 4034 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti ve Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 7/10/1994 tarihli ve KKVM-II/9187 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanununun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 14/10/1994 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Prof. Dr. Tansu ÇİLLER
Başbakan

M. KARAYALÇIN
Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.

M. GÜLCEGÜN
Devlet Bakanı

N. KURT
Devlet Bakanı

S. SÜMER
Devlet Bakanı

M. GÖLHAN
Millî Savunma Bakanı

N. AYAZ
Millî Eğitim Bakanı

M. KÖSTEPEN
Ulaştırma Bakanı

M. DÖNEN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ş. ULUSOY
Turizm Bakanı

N. CEVHERİ
Devlet Bakanı

B. S. DAÇE
Devlet Bakanı

A. KÖYLÜOĞLU
Devlet Bakanı

A. GÖKDEMİR
Devlet Bakanı

N. MENTEŞE
İçişleri Bakanı

H. ÇULHAOĞLU
Bayındırlık ve İskan Bakanı

R. ŞAHİN
Tarım ve Köyişleri Bakanı

V. ATASOY
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

H. EKİNCİ
Orman Bakanı

Y. AKTUNA
Devlet Bakanı

Ö. ALPAGO
Devlet Bakanı

A. A. DOĞAN
Devlet Bakanı

Ş. ERDEM
Devlet Bakanı

O. M. SOYSAL
Dışişleri Bakanı

A. Ş. EREK
Devlet Bakanı

A. E. KIRATLIOĞLU
Devlet Bakanı

A. ATAÇ
Devlet Bakanı

M. MOĞULTAY
Adalet Bakanı

İ. ATTILA
Maliye Bakanı

D. BARAN
Sağlık Bakanı

N. MATKAP
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

T. SAVAŞ
Kültür Bakanı

H. EKİNCİ
Çevre Bakanı V.

Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 1

Türkiye Cumhuriyeti ve Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması

Türkiye Cumhuriyeti ve Çin Halk Cumhuriyeti (bundan böyle "Akit Taraflar" olarak anılacaklardır), iki ülke arasında, egemenlik haklarına karşılıklı saygı, eşitlik ve karşılıklı yarar ilkelerine dayanarak, adli alanda işbirliğini geliştirmek arzusu ile, Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması akdolanmasını kararlaştırmışlardır.

Bu amaçla Akit Taraflar aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır.

Kısım I

GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

ADLİ KORUMA

Akit Tarafın uyrukları, diğer Akit Tarafın ülkesinde, bu Akit Tarafın vatandaşları ile aynı şekilde adli korumadan yararlanacaklar, hukuki ve ticari konularda, diğer Akit Tarafın adli makamlarına, bu tarafın vatandaşlarınının tabi olduğu aynı şartlarla dava açmak veya müracaat etmek hakkına sahip olacaklardır.

Madde 2

ADLİ YARDIMLAŞMA KANALI

Akit Taraflar, 11. madde gereğince alınan tedbirler hariç olmak üzere, İşbu Anlaşma gereğince adli yardımlaşma taleplerini, Merkezi Makam olarak belirledikleri Adalet Bakanlıkları aracılığı ile yapacaklardır.

Madde 3

LİSAN

1. Akit Tarafların Merkezi Makamları arasındaki yazışmalar, İngilizce tercümesi eklenmek suretiyle, kendi dilleri ile yapılacaktır.

2. Adli yardımlaşmaya ilişkin istinabe talepleri ve bunların ekleri, talepte bulunan Akit Tarafın resmi dilinde yazılacak ve talepte bulunulan Akit Tarafın resmi dilinde veya İngilizce onaylı tercümesi eklenecektir. Bütün bu belgeler iki nüsha halinde tanzim edilecektir.

Madde 4

ADLİ YARDIMLAŞMA MASRAFLARI

Akit Taraflar, bilirkişi ücretleri hariç olmak üzere, İşbu Anlaşma kapsamına giren adli yardım taleplerini masrafsız olarak yerine getireceklerdir. Bilirkişi ücretleri, talepte bulunulan Akit Tarafın mevzuatına göre tesbit edilecektir.

Madde 5

ADLİ YARDIM TALEBİNİN REDDİ

Şayet Akit Taraflardan biri adli yardım talebinin yerine getirilmesini kendi egemenlik, güvenlik veya kamu düzenine aykırı görürse bu talebi reddedebilir. Bununla beraber, red gerekçesi diğer Akit Tarafa bildirilecektir.

Madde 6

ADLİ YARDIMLAŞMADA UYGULANABİLECEK KANUNLAR

Akit Taraflar, adli yardımlaşma talebinin yerine getirilmesinde kendi kanunlarını uygulayacaklardır. Bununla beraber, talepte bulunan Tarafın isteği üzerine, diğer Akit Taraf, kendi temel hukuk ilkeleri ihlal edilmemek şartıyla, talepte bulunan Akit Tarafın usul hükümlerini uygulayabilir.

Madde 7

KANUN VE MEVZUAT KONUSUNDA BİLGİ TEATİSİ

Akit Taraflar, talep üzerine, kendi Devletlerine halen veya daha önce yürürlükte bulunan kanun ve mevzuat ile, bunların mahkemelerdeki uygulamaları konusunda birbirlerine bilgi vereceklerdir.

Madde 8

TASDİK MUAFİYETİ

Diğer Akit Tarafın adli makamları nezdinde kullanılmak üzere, Akit Taraflardan birinin adli makamlarınca tanzim edilmiş veya onaylanmış olan belgeler, imzalanmış ve resmi mühürle mühürlenmiş olmaları şartıyla, tasdik işlemine tabi tutulmayacaktır.

Madde 9

BELGELERİN İSPAT GÜCÜ

Akit Taraflardan birinin resmi organları tarafından düzenlenen belgeler, diğer Akit Tarafın ülkesinde aynı ispat gücüne sahip olacaktır.

Madde 10

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMLENMESİ

İşbu Anlaşmanın uygulaması veya yorumuyla ilgili olarak ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklar diplomatik yoldan çözümlenecektir.

Madde 11

DİPLOMATİK VEYA KONSOLOSLUK TEMSİLCİLİKLER ARACILIĞI İLE
TEBLİGAT YAPMA VE DELİL TOPLAMA

Her Akit Taraf, diğer Akit Tarafın ülkesinde bulunan vatandaşlarına, diğer Akit Tarafın kanunlarını ihlal etmemek ve hiçbir zorlayıcı tedbir alınmasını gerektirmemek şartıyla diplomatik veya konsolosluk temsilcilikleri aracılığı ile, tebliğatta bulunabilir ve delil toplayabilir.

Kısım II

HUKUKİ VE TİCARİ KONULARDA ADLİ YARDIMLAŞMA

Bölüm 1

Madde 12

ADLİ YARDIMLAŞMANIN ÇERÇEVESİ

Akit Taraflar, İşbu Anlaşma gereğince, aşağıda belirtilen hususlara ilişkin adli yardımlaşma taleplerini yerine getireceklerdir:

1. Diğer Akit Tarafın ülkesinde bulunan ilgili kimselere, adli belgelerin gönderilmesi, ve tebliğ edilmesi,
2. İstinabe suretiyle delil sağlanması,
3. Mahkeme ve hakem kararlarının tanınması ve tenfizi,
4. İşbu Anlaşmada öngörülen diğer yardımlar.

Madde 13

ADLİ YARDIM TALEBİ

1. Adli yardım talebi, istinabe yoluyla yapılacaktır. İstinabe talepleri aşağıdaki hususları içerecektir:

- a) Talepte bulunan ve talepte bulunulan makamların adları,
- b) Davanın mahiyeti ve olayların kısa bir özeti ile dinlenmesi istenilen kişilere sorulacak sorular,
- c) Tarafların veya vekillerinin adı, cinsiyeti, yaşı, milliyeti, mesleği, meskeni veya ikametgahı ile Tarafların veya vekillerinin davadaki hukuki statüsü veya hükmi şahısların idari merkezleri,
- d) Yapılacak adli işlemler,

- e) Dinlenmesi istenilen kimselerin adları ve adresleri,
- f) Tetkiki istenilen belgeler veya diğer hususlar,
- g) Talebin yerine getirilmesi için gerekli görülen diğer belgeler.

2. Yukarıda sözkonusu istinabe talebi ve bu talebe ekli belgeler, talepte bulunan makam tarafından imza edilecek ve mühürlenecektir.

Madde 14

DAVA MASRAFLARI İÇİN TEMİNAT MUAFİYETİ

Akit Taraflardan birinin uyuşu, diğer Akit Tarafın adli makamları önüne çıkışında, salt yabancı olması veya diğer Akit Tarafın ülkesinde meskeni veya ikametgahı bulunmaması nedeniyle kefalet teminat akçesi veya taahhüt senedi vermekle yükümlü tutulmayacaktır. Aynı hüküm, adli makamlara yapılacak başvurular için gerekli her türlü ödeme bakımından da uygulanacaktır.

Madde 15

YARGI GİDERLERİNİN PEŞİN ÖDENMESİ

Akit Taraflardan birinin vatandaşları, diğer Akit Taraf ülkesindeki yargı masraflarını peşin olarak, bu Tarafın vatandaşları ile aynı şartlar ve kapsamda ödeyeceklerdir.

Madde 16

HÜKMİ ŞAHISLAR

1, 14 ve 15 inci maddelerin hükümleri, Akit Taraflardan her birinin mevzuatı gereğince teşekkül eden hükmi şahıslar hakkında da uygulanacaktır.

Madde 17

ADLİ MÜZAHERET VE YARGI GİDERLERİNDEN MUAFİYET

Akit Taraflardan birinin vatandaşları, diğer Akit Tarafın ülkesinde, bu Akit Tarafın vatandaşlarına uygulandığı şekilde, yargı giderlerinden muafiyet veya adli yardım talebinde bulunmak için başvuruda bulunabilir. Yargı giderlerinden muafiyet veya adli yardım için talepte bulunulması halinde, başvuru sahibinin meskeninin veya ikametgahının bulunduğu yerdeki yetkili makam kendisine bir belge verir. Şayet, başvuruda bulunanın Akit Taraflardan birinde veya diğerinde, meskeni veya ikametgahı yoksa, sözkonusu belgeyi kendisine ülkesinin diplomatik veya konsolosluk temsilciliği verebilir.

Bölüm 2

BELGELERİN TEBLİĞİ VE DELİL SAĞLANMASI

Madde 18

KAPSAM

Akit Taraflar, talep üzerine, karşılıklı olarak belgeleri tebliğ etmek ve delil sağlamakla yükümlü olacaklardır.

1. Belgelerin tebliği; adli veya gayri adli belgelerin tebliğini kapsar,
2. Delil sağlanması; Tarafların, tanıkların ve bilirkişilerin sorgulanması ile hukuki ve ticari davalara ilişkin delillerin toplanması ve bilirkişi raporunun hazırlanması ile hukuki tef-tişi ihtiva eder.

Madde 19

TALEPLERİN YERİNE GETİRİLMESİ

1. Talepte bulunan kuruluş, kendisini talebi yerine getirmeye yetkili görmüyorsa, sözkonusu talebi, bunu re'sen yerine getirmeye yetkili makama iletir ve keyfiyetten talepte bulunan Akit Tarafı haberdar eder.

2. Akit Taraflardan birinin talepte bulunulan yetkili makamları, istinabe talebinde belirtilen adrese göre talebi yerine getiremezlerse, adresin tesbitine elverişli tedbirleri alırlar ve istinabe talebini yerine getirirler. Bu makamlar, gerekirse, talepte bulunan Akit Tarafı tamamlayıcı bilgi isteyebilirler.

3. Talepte bulunulan Akit Taraf, adresin tesbit edilememesinden veya başka sebeplerden dolayı talebi yerine getiremezse, bunun gerekçesi hakkında, talepte bulunan Akit Tarafa bilgi verecek ve sözkonusu bütün belgeleri iade edecektir.

Madde 20

TALEP SONUÇLARININ BİLDİRİLMESİ

1. Bir Akit Tarafın talepte bulunulan yetkili makamları, talebin yerine getirilmesinin sonuçlarını, yazılı olarak, 2. maddede belirlenen yoldan talepte bulunan Akit Tarafa bildirir. Böyle bir bildirimde bir alındı mazbatası veya toplanan maddi deliller eklenir.

2. Alındı mazbatası, muhatabın imzası ve tebliğ tarihini, tebliğe yetkili merciin ve tebliğ memurunun imza ve mühürünü, tebligatın şekli ve yeri ile, belgelerin kabulünü reddetmesi durumunda, muhatabın kabulden imtina sebeplerini ihtiva edecektir.

Bölüm 3

KARARLARIN TANINMASI VE TENFİZİ

Madde 21

UYGULAMA ALANI

1. Bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafın vermiş olduğu aşağıdaki kararları, İşbu Anlaşmada belirtilen şartlar altında, kendi ülkesinde tanıyacak ve tenfiz edecektir.

- Mahkemelerce hukuki konularda verilen kararlar,
- Tazminat ile ilgili cezai konulardaki mahkeme kararları,
- Hakem organlarının kararları.

2. İşbu Anlaşmada atıfta bulunulan "kararlar", mahkemeler tarafından verilen sulh bildirilerini de kapsayacaktır.

Madde 22

TANIMA VE TENFİZE DAİR İSTİNABE TALEBİ

1. Kararların tanınmasına ve tenfize ilişkin istinabe talebi, bir Akit Tarafın mahkemesi tarafından, 2. maddede belirtilen yoldan, diğer Akit Tarafın mahkemesine gönderilecektir.

2. İstinabe talebine şunlar eklenecektir:

a) Kararın aslına uygun bir örneği. Bu örneğe, Kararın geçerliliği ve infaz kabiliyeti bizzat karardan anlaşılmadığı takdirde, yetkili makamlar tarafından verilecek bir belge eklenecektir.

b) Mahkemeye gelmeyen ve aleyhinde karar verilen tarafın, usulüne uygun olarak mahkemeye davet edildiğini ve hukuki ehliyetsizlik halinde mahkeme önünde gerektiği şekilde temsil edildiğini tevsik eden bir belge.

c) Hakem kararının tanınması ve tenfizi için talepte bulunulması halinde, hakemlik yetkisini gösteren tahkim sözleşmesinin bir örneği.

Madde 23

TANIMA VE TENFİZİN REDDİ

21. maddede belirtilen kararlar veya hakem kararları, talepte bulunulan mahkemelerce, aşağıdaki durumlarda tanınmayacak veya tenfiz edilmeyecektir:

1. Kararların veya hakem kararlarının talepte bulunan Akit Tarafın mevzuatına göre, kesinleşmemesi veya icra kabiliyetini haiz olmaması,

2. Talepte bulunan Akit Tarafın adli makamının, talepte bulunulan Akit Tarafın mevzuatına göre, davaya bakma yetkisinin bulunmaması,
3. Kararların itihaz olunduğu Akit Tarafın kanunlarına göre, yargılamaya katılmayan ve aleyhinde karar verilen tarafın, usulüne uygun olarak davet edilmemiş olması veya hukuki ehliyetsizliği sebebiyle, savunma veya muteber bir şekilde temsil edilme hakkından yoksun bırakılmış olması,
4. Talepte bulunulan Akit Tarafın hakem mercilerinin veya mahkemelerinin aynı anlaşmazlık konusu ile ilgili olarak, aynı taraflar arasında açılmış bulunan davada nihai karar vermiş olmaları veya davaya bakmakta olmaları veya aynı anlaşmazlık konusunda üçüncü bir Devlet tarafından verilen nihai kararı tanımış olmaları.

Madde 24

TANIMA VE TENFİZ USULLERİ

1. Kararların tanınması ve tenfizi, talepte bulunulan Akit Tarafın mahkemelerince, kendi millî kanununun usullerine göre kararlaştırılacaktır.
2. Talepte bulunulan mahkeme, sadece İşbu Anlaşma hükümlerinde belirtilen şartların yerine getirilip getirilmediğini incelemekle yetinecektir.

Madde 25

TANIMA VE TENFİZİN ETKİSİ

Akit Taraflardan birinin adli makamlarınca verilmiş kararlar, diğer Akit Tarafın mahkemeleri tarafından tanındıktan veya tenfiz edildikten sonra, bu sonuncu tarafın mahkemelerince verilmiş kararlarda olduğu gibi aynı etkiyi haiz olacaktır.

Madde 26

HAKEM KARARLARININ TANINMASI VE TENFİZİ

Hakem kararları, bu kısmın 3. bölümünde belirtilen diğer şartlara ilaveten, aşağıdaki koşulları ihtiva ettiği takdirde, tanınacak ve tenfiz edilecektir:

1. Talepte bulunulan Akit Tarafın kanunlarına göre, sözleşmeden doğan veya sözleşmeden doğmayan ticari ihtilaflar hakkında verilen hakem kararları kapsamında bulunan kararlar olması.
2. Hakem kararının, belirli bir ihtilaftan veya özel bir hukuki ilişkiden kaynaklanan müstakbel davalara ilişkin olarak, taraflar arasında hakem merciiinin yetkisini tespit eden yazılı bir anlaşma uyarınca verilmiş olması ve keza hakem kararının, yukarıda sözkonusu edilen hakemlik mercii tarafından, anlaşmayla tesbit edilen yetki çerçevesinde verilmiş olması.
3. Talepte bulunulan Akit Tarafın kanunlarına uygun olarak varılan, bir hakem merciiinin yetkisinin tanınmasına ilişkin anlaşmanın geçerli olması.

Madde 27

KIYMETLİ EŞYALARIN ÜLKE DIŞINA ÇIKARILMASI VE PARANIN TRANSFERİ

İşbu Anlaşmanın kararların tenfizine ilişkin hükümleri, Akit Tarafların para transferi ve kıymetli eşyaların ülke dışına çıkarılması ile ilgili mevzuat ve kanunlarını ihlal etmeyecektir.

Kısım III

CEZAI KONULARDA KARŞILIKLI YARDIMLAŞMA

Madde 28

KAPSAM

1. Cezalandırılması, yardım talep edildiği sırada talepte bulunan Akit Taraf adli makamlarının kaza yetkisine giren suçlarla ilgili davalarda, Akit Taraflar, İşbu Kısımdaki hükümler uyarınca, birbirlerine karşılıklı olarak en geniş adli yardımda bulunmayı taahhüt ederler.
2. Cezai konularda karşılıklı adli yardımlaşma, hazırlık soruşturması ile ilgili işlemlerin yerine getirilmesi, sanık, tanık ve bilirkişi ifadelerinin sağlanması, arama ve müsadere ile belgelerin, gayri mesru para ve eşyaların teslimi ile belgelerin ve kararların tebliğini ve diğer hususları ihtiva eder.

Madde 29

CEZAI VE ADLİ KONULARDA YARDIMIN REDDİ

İşbu Anlaşmanın 5. maddesinde öngörülen sebep dışında, yardım, aşağıda belirtilen durumlarda reddedilebilir:

- 1 — Talebin ilgili olduğu suç, Talepte bulunulan Akit Tarafça, siyasi bir suç veya buna murtabit bir suç veya sırf askeri bir suçla ilgili sayılıyorsa,
- 2 — Talepte belirtilen fiil, Talepte bulunulan Akit Tarafın mevzuatına göre suç teşkil etmiyorsa.

Madde 30

ADLİ YARDIMA İLİŞKİN İSTİNABE

1. Adli yardım talepleri aşağıdaki hususları ihtiva edecektir:
  - a) Talepte bulunulan makam,
  - b) Talebin konusu ve sebebi,
  - c) Mümkün olduğu takdirde, ilgili kimsenin kimliği ve uyruklugu,
  - d) Adli belgelerin tebliği için bir talepte bulunulması halinde, tebligat konusunu teşkil eden belgelerin mahiyetine ilişkin bilgiler de dahil olmak üzere, muhatabın kimliği ve adresi veya muhatabın kimliğini ve adresini tesbite yararlı diğer bütün bilgiler.
2. İstinabe evrakı, ayrıca, isnat olunan suç ve vakaların kısa bir özetini de ihtiva edecektir.

Madde 31

TALEPLERİN YERİNE GETİRİLMESİ VE SONUÇLARIN BİLDİRİLMESİ

İşbu Anlaşmanın 19. ve 20. maddeleri hükümleri ayrıca cezai konularda da uygulanacaktır.

Madde 32

İSTİNABE

1. Talepte bulunulan Akit Taraf, talepte bulunan Akit Taraf adli makamlarınca gönderilen bir cezaî konuyla ilgili ve 24. maddenin 2. bendi kapsamına giren istinabe taleplerini, kendi kanunlarında öngörülen usule uygun olarak yerine getirecektir.
2. Talepte bulunulan Akit Taraf, istenilen kayıt ve belgelerin aslına uygun onaylı örneklerini veya fotokopilerini gönderebilir. Ancak talepte bulunan Akit Tarafın bunların asıllarının gönderilmesini açıkça talep etmesi halinde, talepte bulunulan Akit Taraf bu talebi, mümkün olduğu ölçüde yerine getirmeye gayret edecektir.
3. Talepte bulunan Akit Tarafa verilen bilgiler, sadece adli makamların talebiyle ilgili makatlar için kullanılacaktır.

Madde 33

DELİLLERİN İADESİ

1. Talepte bulunulan Akit Taraf, gönderilmesi istenilen eşyaların, kayıtların veya belgelerin verilmesini, bunların, görülmekte olan ceza davaları için gerekli bulunması halinde, geciktirebilir.
2. Talepte bulunulan Akit Taraf vazgeçmediği takdirde, istinabe işlemi için gönderilmiş olan eşyalar, kayıtlar veya belgelerin asılları, talepte bulunan Akit Tarafça, mümkün olan en kısa süre içinde diğer Akit Tarafa iade edilecektir.

Madde 34

TANIK VE BİLİRKİŞİ CELBİ

1. Talepte bulunan Akit Taraf, bir tanık veya bilirkişinin kendi adli makamları önüne bizzat çıkmasını gerekli addediyorsa, bu hususu, davetin tebliği ile ilgili talebinde dercedecek ve talepte bulunulan Akit Taraf tanık veya bilirkişiyi sözkonusu adli makamlar önüne çıkmaya davet edecektir.
2. Davetin tebliğine ilişkin talepler, ilgili kimselerin adli makamlar önüne çıkması için tesbit edilen tarihten en az iki ay önce talepte bulunulan Akit Tarafa iletilecektir.
3. Talepte bulunulan Akit Taraf, tanık veya bilirkişinin beyanlarını, talepte bulunan Akit Tarafa ileticektir. İşbu maddenin 1. bendinde öngörülen durumda, talep veya davetiyelerde, ödenecek tahmini ödenek ile yolluk ve işe giderleri gösterilecektir.

Madde 35

TANIK VE BİLİRKİŞİ ÜCRETLERİ

Talepte bulunan Akit Tarafça bir tanığa veya bilirkişiye verilecek işe bedeli dahil, ödenek ve yol masrafları, bu kimsenin ikamet yerinden itibaren hesaplanacak ve en azından ifadesinin alınacağı ülkede yürürlükte olan tarifeler ve yönetmeliklerde öngörülen miktarlara eşit olacaktır.

Madde 36

TANIK VE BİLİRKİŞİNİN KORUNMASI

1. Hangi uyruklukta olursa olsun, bir davet üzerine talepte bulunan Akit Tarafın adli makamları önüne çıkan bir tanık veya bilirkişinin, talepte bulunulan Akit Tarafın ülkesine girişinden önce işlemiş olduğu suçlardan veya tanıklığı veya bilirkişilik beyanından dolayı, hakkında cezai mesuliyeti mucip kovuşturma yapılamaz, tutuklanamaz veya şahsi hürriyetinden hiçbir şekilde mahrum bırakılamaz.

2. Bir tanık veya bilirkişi, talepte bulunan Akit Tarafın adli makamlarınca hazır bulunmasına gerek kalmadığı hususu kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde, talepte bulunan Akit Tarafın ülkesini terketmediği takdirde 1. bentte öngörülen korunmadan yararlanamaz. Ancak, bu zaman süreci, tanık veya bilirkişinin kendi elinde olmayan sebeplerle talepte bulunan Akit Tarafın ülkesini terkedemediği sürenin dışında tutulacaktır.

3. Şahadette bulunması veya bilirkişilik yapması için davet edilen kimse herhangi bir zorlayıcı tedbire tabi tutulmayacaktır.

Madde 37

TUTUKLU ŞAHISLARIN DİNLENMEK ÜZERE CELBİ

Akit Taraflardan birinin adli makamları diğer Akit Tarafın ülkesinde tutuklu bulunan kimsenin tanık olarak dinlenmesini gerekli görüyorsa, İşbu Anlaşmanın 2. maddesinde belirtilen Merkezi Makamlar, tutuklu şahsın, tutukluluk halinin sürdürülmesi ve sorgulandıktan sonra mümkün olan en kısa süre içinde iade edilmesi şartıyla, talepte bulunan Akit Tarafın ülkesine nakledilmesi hususunda bir mutabakata varabilirler.

Madde 38

SUÇ KONUSU PARA VE ALETLERİN TESLİMİ

1. Bir Akit Taraf, talepte bulunan diğer Akit Tarafın isteği üzerine, kendi ülkesinde ortaya çıkarılan işlenmiş suç neticesinde elde edilen, suç konusu aletler ve parayı, talepte bulunan tarafa teslim edecektir. Ancak, bu teslim, talepte bulunulan Akit Tarafın veya üçüncü şahısların, yukarıda sözü edilen para ve eşyalar üzerindeki kanuni haklarını ihlal etmeyecektir.

2. Talepte bulunulan Akit Taraf, ülkesinde görülmekte olan başka ceza davaları için gerekli görüldüğü takdirde, suç konusu para ve aletlerin teslimini geciktirebilir.

Madde 39

DAVA NAKLİ

1. Akit Taraflar, talep üzerine, talepte bulunan Akit Tarafın ülkesinde suç işleyen vatandaşları aleyhinde, kendi mevzuatları çerçevesinde ceza kovuşturması yapmakla yükümlüdürler.

2. Davanın nakline ilişkin talebe, olayların maddi unsuruna ilişkin mevcut belgeler eklenecektir.

3. Talepte bulunulan Akit Taraf, ceza davasının sonucunu, talepte bulunan Akit Tarafa bildirecek ve verilmiş ise, kesinleşmiş karar örneğini gönderecektir.

Madde 40

ADLİ SİCİL VE CEZA KARARININ BİLDİRİLMESİ

1. Ceza davaları ile ilgili kovuşturmalarda ihtiyaç duyulan ve talepte bulunan Akit Taraf adli makamlarınca istenilen adli sicil özetleri ve buna ilişkin bilgiler, talepte bulunulan Akit Tarafça, kendi adli makamlarına benzeri durumlarda sağlanabileceği ölçüde, talepte bulunulan Akit Tarafa gönderilecektir.

2. İşbu maddenin 1.bendinde öngörülenin dışında kalan hallerde, talepler, talepte bulunulan Akit Tarafın mevzuat veya uygulamaları çerçevesinde yerine getirilecektir.

3. Her Akit Taraf, diğer Akit Tarafın uyuşmazlıklarını hakkındaki bütün cezai mahkumiyet kararlarını, yılda en az bir defa, bu sonuncu Akit Tarafa bildirecektir.

Kısım IV

NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 41

ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRME

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi, onaylanmasına bağlıdır. Onay Belgeleri (Ankara)'da teati edilecektir. Bu Anlaşma, Onay Belgelerinin teatisinden itibaren 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 42

SONA ERME

İşbu Anlaşma, Akit Taraflardan herbirinin diplomatik yoldan yazılı fesih bildiriminde bulunduğu tarihten itibaren 6 ay süreyle yürürlükte kalacaktır. Aksi takdirde, İşbu Anlaşma geçerliliğini koruyacaktır.

Türkçe, Çince ve İngilizce dillerinde ikiye nüsha halinde ve bütün metinler aynı şekilde geçerli olmak üzere (Pekin)'de 28 Eylül 1992 tarihinde yapılmıştır. Uyuşmazlık halinde İngilizce metin geçerli olacaktır. Yukarıdaki hükümleri tasdiklen, Akit Tarafların tam yetkili temsilcileri İşbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Türkiye Cumhuriyeti Adına

Çin Halk Cumhuriyeti Adına

土耳其共和国和中华人民共和国 关于民事、商事和刑事司法协助的协定

土耳其共和国和中华人民共和国(以下简称“缔约双方”),在相互尊重主权和平等互利的基础上,愿意促进两国在司法领域的合作,决定缔结关于民事、商事和刑事司法协助的协定。

为此目的,缔约双方议定下列各条:

第一章 总 则

第一条 司法保护

缔约一方国民在缔约另一方境内,享有缔约另一方给予其国民的同等的司法保护,有权在与缔约另一方国民同等的条件下,在缔约另一方主管民事和商事案件的司法机关提起诉讼或提出请求。

第二条 司法协助的途径

缔约双方指定各自的司法部作为按照本协定相互提供

司法协助的中央机关。但依本协定第十一条采取的措施除外。

第三条 文 字

一、缔约双方中央机关书信联系使用各自本国文字,并附英文译文。

二、司法协助请求书及其附件应用提出请求的缔约一方的官方文字书写,并附有经证明的被请求的缔约一方的官方文字或英文的译文。上述文件均应一式两份。

第四条 司法协助的费用

缔约双方在本协定规定的范围内相互免费提供司法协助,但为鉴定人支付的费用除外。为鉴定人支付的费用应依被请求的缔约一方的规则和法规确定。

第五条 司法协助的拒绝

如果缔约一方认为提供司法协助有损其国家主权、安全或公共秩序,可以拒绝缔约另一方提出的司法协助请求,

但应将拒绝的理由通知缔约另一方。

第六条 司法协助适用的法律

缔约双方提供司法协助适用各自的本国法律。缔约一方也可根据请求适用缔约另一方的程序规则,但不得违背其本国的基本法律原则。

第七条 交换法律和法规情报

缔约双方应根据请求,相互通报各自国家现行或曾经施行的法律和法规及其在司法实践中的适用情况。

第八条 认证的免除

缔约一方司法机关制作或证明的文书,只要经过签署和正式盖章,即可在缔约另一方司法机关使用,无须认证。

第九条 文书的证明效力

缔约一方官方机关签署的证书在缔约另一方境内具有

同等的证明效力。

第十条 困难的解决

因实施或解释本协定所产生的任何困难均通过外交途径解决。

第十一条 外交或领事机构

送达文书和调查取证

缔约一方可以通过派驻缔约另一方的外交或领事机构,在缔约另一方境内向其本国国民送达文书和调查取证,但不得违反缔约另一方法律,亦不得采取任何强制措施。

第二章 民事和商事司法协助

第一节

第十二条 司法协助的范围

缔约双方应根据本协定,相互提供下列司法协助:

(一)向在缔约另一方境内的有关人员转递和送达司法文书;

- (二)通过请求书的方式调查取证；
- (三)承认与执行法院和仲裁机构的裁决；
- (四)本协定规定的其他协助。

第十三条 请求司法协助

一、司法协助的申请应以请求书的形式提出。请求书应包括：

(一)请求机关和被请求机关名称；

(二)诉讼的性质和案情简短摘要，以及需向被调查人出的问题；

(三)当事人或其代理人的姓名、性别、年龄、国籍、职业、住所或居所、在诉讼中的身份，或法人的所在地；

(四)需履行的司法行为；

(五)被调查人的姓名和地址；

(六)需予检查的文件或其他财产；

(七)执行请求所需的其他文件。

二、上述请求书及其附件应由请求机关签署和盖章。

第十四条 免付诉讼费用担保

缔约一方国民在缔约另一方司法机关出庭时,不得仅因为其是外国国民或在该缔约一方境内没有住所或居所而要求其提供诉讼费用担保或保证金。上述规定同样适用于向司法机关提出申请时所需的任何付费。

第十五条 诉讼费用的预付

缔约一方国民在缔约另一方境内,应在与缔约另一方国民同等的条件下和范围内预付诉讼费用。

第十六条 法 人

第一条、第十四和第十五条的规定同样适用于根据缔约一方法律和法规成立的法人。

第十七条 司法救助和诉讼费用的免除

缔约一方国民在缔约另一方境内,可以申请免除诉讼费用,或请求享受可适用于缔约另一方国民的司法救助。申

请免除诉讼费用或请求司法救助,应由申请人住所或居所所在地的主管机关出具证明;如果申请人在缔约双方境内均无住所或居所,应由其本国的外交或领事机构出具证明。

第二节 送达文书和调查取证

第十八条 范 围

缔约双方应根据请求相互送达文书和调查取证:

(一)送达文书系指送达司法文书和司法外文书;

(二)调查取证包括询问当事人、证人和鉴定人,获取与民事和商事诉讼有关的证据,进行鉴定和司法检查。

第十九条 请求的执行

一、如果被请求机关认为自己无权执行请求,应将该项请求转交有权执行该项请求的主管机关,并通知提出请求的缔约一方。

二、如果被请求的缔约一方的主管机关不能按照请求书中所示的地址执行请求,应采取适当措施以确定地址并执行请求,必要时可要求提出请求的缔约一方提供补充情况。

三、如果被请求的缔约一方因为不能确定地址或其他原因而不能执行请求,应将妨碍执行的理由通知提出请求的缔约一方,并应向其退还全部有关文书。

第二十条 通知执行结果

一、被请求的缔约一方的主管机关应通过第二条规定的途径,将执行请求的结果以书面形式通知提出请求的缔约一方。此类通知应附有送达回证或所需的证据材料。

二、送达回证应含有受送达人的签名和收件日期、送达机关和送达人的盖章和签名以及送达方式和地点。如果收件人拒收文书,还应注明拒收的理由。

第三节 裁决的承认与执行

第二十一条 适用范围

一、缔约一方应根据本协定规定的条件在其境内承认与执行缔约另一方的下列裁决:

- (一)法院在民事案件中作出的裁决;
- (二)法院在刑事案件中就损害赔偿作出的裁决;
- (三)仲裁机构的裁决。

二、本协定中所指的“裁决”亦包括法院制作的调解书。

第二十二条 承认与执行的请求书

一、承认与执行裁决的请求书应由缔约一方法院通过第二条所规定的途径送交缔约另一方法院。

二、请求书应附有：

(一)与原本相符的裁决副本。如果裁决本身没有表明该裁决已经生效和可以执行，还应附有主管机关为此出具的证明书；

(二)说明未能出庭的败诉一方已经合法传唤，以及在其没有诉讼行为能力时已得到适当代理的证明书；

(三)请求承认与执行仲裁裁决，还应附有提交仲裁管辖的仲裁协议的副本。

第二十三条 拒绝承认与执行

在下列情况下，被请求法院对于第二十一条所列的裁决不予承认与执行：

(一)根据提出请求的缔约一方的法律，裁决尚未生效或者不能执行；

(二)根据被请求的缔约一方的法律,提出请求的缔约一方的司法机关对该案无管辖权;

(三)根据作出裁决的缔约一方的法律,未能参加诉讼的败诉一方未经适当传唤或被剥夺了答辩的权利或在其没有诉讼行为能力时被剥夺了得到适当代理的权利;

(四)被请求的缔约一方的法院或仲裁机构对于相同当事人之间就同一标的的案件已经作出了最终裁决,或正在进行审理,或已经承认了第三国对该案作出的最终裁决。

第二十四条 承认与执行的程序

一、裁决的承认与执行应由被请求的缔约一方的法院依其本国法律所规定的程序决定。

二、被请求法院仅限于审查本协定所规定的条件是否具备。

第二十五条 承认与执行的效力

缔约一方司法机关作出的裁决一经缔约另一方法院承认或执行,即与该缔约另一方法院作出的裁决具有同等效力。

第二十六条 仲裁机构裁决的承认与执行

除符合本章第三节的其他规定外,符合下列条件的仲裁裁决应予承认与执行:

(一)按照被请求的缔约一方的法律,该项仲裁裁决属于对契约性或非契约性商事争议作出的仲裁裁决;

(二)仲裁裁决是基于当事人关于将某一特定案件或今后由某一特定法律关系所产生的案件提交仲裁机构管辖的书面仲裁协议作出的,且该项仲裁裁决是上述仲裁机构在仲裁协议中所规定的权限范围内作出的。

(三)根据被请求的缔约一方的法律,提交仲裁机构管辖的协议是有效的。

第二十七条 有价物品的出境和资金的转移

本协定有关执行裁决的规定不得违反缔约双方有关资金转移和有价物品出境方面的法律和法规。

第三章 刑事案件中的相互协助

第二十八条 范 围

一、缔约双方有义务依照本章的规定,在对提出协助请求时属于提出请求的缔约一方的司法机关有权处罚的犯罪进行诉讼时相互提供最广泛的互助措施。

二、刑事案件中的相互协助包括执行有关预审程序,获取被控告人、证人和鉴定人的陈述,搜查,扣押,移交文件和赃款赃物,送达文书和判决书,以及其他协助。

第二十九条 拒绝刑事司法协助

除本协定第五条规定的理由外,在下列情况下亦可拒绝协助:

(一)被请求的缔约一方认为,该项请求所涉及的犯罪是一项政治犯罪或与之有关的犯罪,或是一项纯粹的军事犯罪。

(二)根据被请求的缔约一方的法律,该项请求中所提及的行为不构成犯罪。

第三十条 司法协助请求书

一、司法协助请求书应包括:

(一)提出请求的机关;

(二)请求的目的及理由;

(三)可能时,有关人员的身份与国籍;

(四)如果请求送达司法文书,受送达人的姓名和地址,

或一切有助于确定其身份和地址的其他情况,包括有关需予送达的文书性质的情况。

二、此外,调查委托书应包括被指控的犯罪及其事实的概要。

第三十一条 请求的执行和请求结果的通知

本协定第十九条和第二十条的规定亦适用于刑事案件。

第三十二条 调查委托书

一、被请求的缔约一方应按照其本国法规定的方式,执行任何有关属于第二十一条第二款范围内的刑事案件、且由提出请求的缔约一方司法机关提交的调查委托书。

二、被请求的缔约一方可以递交被要求提供的记录或文件的经证明的副本或影印件;但在提出请求的缔约一方明示要求递交原件的情况下,被请求的缔约一方应尽可能满足此项要求。

三、递交给提出请求的缔约一方的情报只能被用于司法机关的请求中所限的目的。

第三十三条 归还证据

一、如果在未决刑事诉讼中需要被要求提供的物品、记录或文件,则被请求的缔约一方可延迟移交。

二、提出请求的缔约一方应将执行调查委托书时移交的任何物品,以及记录或文件的原件,尽快归还给被请求的缔约一方,但被请求的缔约一方放弃归还要求时除外。

第三十四条 证人和鉴定人的出庭

一、如果提出请求的缔约一方认为证人或鉴定人到其司法机关亲自出庭是重要的,则应在其要求送达传票的请求中予以提及,被请求的缔约一方应邀请证人或鉴定人出庭。

二、要求送达传票的请求应在要求有关人员到司法机关出庭之日的至少两个月之前递交给被请求的缔约一方。

三、被请求的缔约一方应将证人或鉴定人的答复通知提出请求的缔约一方。在本条第一款所规定的情况下,请求书或传票中应指明可支付的大约津贴数以及可偿付的旅费与食宿费用。

第三十五条 证人和鉴定人的费用

提出请求的缔约一方需付给证人或鉴定人的津贴(包括食宿费)以及旅费,自其居所地起算,且其数额至少应等于审讯举行地国家现行付费标准和规章所规定的数额。

第三十六条 证人和鉴定人的保护

一、提出请求的缔约一方对于传唤到其司法机关出庭的证人或鉴定人,不论其国籍如何,不得因其入境前所犯的罪行或者因其证词或鉴定结论而调查其刑事责任、予以逮捕或以任何形式剥夺其自由。

二、如果证人或鉴定人在提出请求的缔约一方的司法机关通知其不必继续停留之日起十五天后仍不离开该缔约一方境内,则丧失第一款给予的保护。但此期限不包括证人或鉴定人由于自己不能控制的原因而未能离开提出请求的缔约一方境内的期间。

三、不得对被传唤出庭作证或鉴定的人采取任何强制措施。

第三十七条 在押人员作证

如果缔约一方司法机关认为有必要将在缔约另一方境内受到拘禁的人作为证人加以询问,本协定第二条所规定的缔约双方的中央机关可就将在押人员移交到提出请求的缔约一方境内一事达成协议,条件是此人应继续受到拘禁,且在询问完毕后尽快得以返回。

第三十八条 赃款赃物的移交

一、缔约一方应根据缔约另一方的请求,将在其境内发现的罪犯在缔约另一方境内犯罪时所获得的赃款赃物移交给缔约另一方。但此项移交不得损害被请求的缔约一方或与上述钱物有关的第三方的合法权利。

二、如果上述赃款赃物对于被请求的缔约一方境内其他未决刑事诉讼是必不可少的,被请求的缔约一方可延迟移交。

第三十九条 诉讼的转移

一、缔约一方有义务根据请求,按照其本国法律,对于

在提出请求的缔约一方境内犯罪的本国国民提起刑事诉讼。

二、移交诉讼的请求应附有关于事实调查结果的现有文件。

三、被请求的缔约一方应将刑事诉讼的结果通知提出请求的缔约一方,并在已作出判决的情况下附送一份最终判决的副本。

第四十条 司法记录和刑事判决的通报

一、被请求的缔约一方应在能在类似案件中向其本国司法机关提供的同等范围内,向提出请求的缔约一方的司法机关提供所要求的刑事诉讼中需要的司法记录摘要或有关情况。

二、除本条第一款所规定的情况外,应按照被请求的缔约一方的法律或实践满足此项请求。

三、缔约双方应至少每年一次向缔约另一方通报有关缔约另一方国民的刑事定罪情况。

第四章 最后条款

第四十一条 批准和生效

本协定须经批准。批准书在安卡拉互换。本协定在互换批准书的三十天后生效。

第四十二条 终 止

本协定自缔约任何一方通过外交途径书面提出终止通知之日后六个月期满后失效。否则，本协定永远有效。

本协定于一九九二年九月二十八日在北京签订，一式两份，每份均用土耳其文、中文和英文写成，三种文本同等作准。遇有分歧时，以英文文本为准。

缔约双方全权代表在本协定上签字，以昭信守。

土耳其共和国代表

中华人民共和国代表